№ 46 ۴۶ نچی. ۱۳۲۴ سنه. ۸ رمضان. جمعه. ۱۹۰۶ سنه. ۱۳ اوکتهبر.

ГАЗЕТА
„Юлдузъ"
Цѣна 3 руб. на годъ.
Редакція и Контора:
Казань, номера «Сарай» № 9.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ"
Russie, Kazan, redaction
„Julduz",
Плата за объявленія:
(25) и (15) коп.

یولدز

گازیتهنڭ بهاسی:
برسنهاوچون (۳) صوم، آلتی آی
اوچون (۲) صوم، اوچ آی
اوچون (۱) صومدر.
ادارهسی پچهن بازارنده (سرای)
مسافرخانهسنده ۹ نچی نومردهدر.
محررینی هرکون کوندز ساعت
(۱۱) ده ادارهده کورمك ممکندر.
محرر وناشری:
احمد هادی مقصودی.

تکراری موجب اولمایان مقالهلر ممنونیت ایله قبول ایدیلورلر. درج ایدلمهین مقالهلر حقنده جواب ویرلمز واشتکا قبول ایدلمز.

بر نسخهسی (۵) تیینلر. هفتهده اوچ مرتبه چغاچق ادبی، فنی، معاشی وسیاسی جریدهء ترکیهدر. اون نسخهسی (۳۰) تیینلر.

قشقی سیرک - آت اویونی
ارمیتاژ باقچهسنده

بوگون اوچ آندیلنیهلی بیك زور آریستاکراتیچسکی اویون بولاچقدر. بوکون بتون دنیاده مشهور نونی بیدینی بتون جماعتلری ایله چغوب هرتورلی آکراباتچسکی اوینلر کورساتهچکدر بو اوینلری اوچون نونی بیدینی عائلهسی هربرده بیك تحسینلر آلمشلردر. اخیرگی آندیلنیهسنده بیك قزقلی پانتامیما اویناﻻچقدر. اویون کیچ ساعت سکزیارمده باشلانور.
باش مدیر: نونی بیدینی.
وکیل اداره پ. ن. دورنوف.

ادارهلردن

یولدز وآزاد خلق محرر وناشرلری برگهلهشوب ایکی گازیته اورنینه یولدز اسمی ایله بر گازیته تحریر ونشر قیلونی مناسب کوردك. بزنڭ بواتفاقمزدن مشتریلرمز اوچون ضرر دگل بلکه منفعت کیلهچکدر. چونکه بوندن صوڭره یولدز مشتریلریده آزاد خلق مشتریلریده بر گازیته ییرینه هر هفتهده اوچ نسخه یولدز اوقویاچقلردر. لکن یاڭغا مشتریلر اوچون بوندن صوڭره یولدزنڭ یللق بهاسی ٤ صوم اولاچقدر. ۱۹۰۷ نچی سنه اوچون حاضردن آقچه یوللاغان کیمسهلرگه نویابر باشندن باشلاب گازیته بوش یوللاناچقدر.
محرر وناشر: احمد هادی مقصودی.
سرکاتب ومدیر: علی اصغر کمال الدینف.

۱۹۰۶ سنه ۱ نچی اوکتابرده آچولدی
صباح کتبخانهسی
قزانده پچان بازارنده „بلغار" نومرلری یورطنده
کتبخانهمزده صاتولمقده اولان کتابلر:
معلم العبادات برنچی قسم ۱۰ تیین
" " ایکنچی قسم ۲۰ "
" " اوچنچی قسم ۲۵ "
پوچطه مصارفی آلوچیدن.
کتابچیلرغه بیوك اکرام!
مفصل اسامی کتب، هرکمگه بلا بدل یباریلور.
تیلیگرام وخطلر ایچون آدرس: Казань, книгоиздательство „Сабахъ"

حریت وخیانت.

روسیهده هیچ برنرسه تیز ترقی ایتکانی یوق ایدی. هربر اشنڭ ترقیسی اوچون عصرلر لازم بولا ایدی. فقط برتورلی حال روسیهده بیك تیز ترقی ایتدیکه طالاو ایله اوغرلاودن عبارتدر. اوّلدهده آزماز اوغریلق یوق توگل ایدی. لکن بیك سیرهك ایدی. برشهرده ماهرانه قیلنغان برقاراقلق بوتون روسیه گازیتهلرنده متعجبانه یازلا ایدی، نیندی اوغریلق بولسهده، مالیده قاراغیده طابلمی قالمی ایدی. محکمهلرده بیك تدقیق ایله حکم قیلنوب اوغریلر کوبسنچه جزاسنیده کورمی قالمیلر ایدی.

بوسی عوام اوغریلغی ایدی. عوام اوغریلغندن باشقه اوّلده خواص اوغریلغیده وار ایدی. بوده بیك ماهرانه قیلنا ایدی. بوسرقت خواصیه تورلی توره ومأمورلرنڭ آراسنده قیلنا ایدی. بوسرقتلر اوچون کوب وقتده هیچ کم جزا قیلنمی قالا ایدی. خلقده بوڭا کوب اعتبار قیلمی ایدی.

حاضرده روسیه باشقاردی. حریت مطبوعات خوفندن سرقت خواصیه بتدی، بتمهسه کیمیدی.

اما عوام قاراقلغی بیك آرتدی. حاضرده هرکون هرییرده تورلیچه اوغرلاو وطالاولر بولوب طورمقدهدر. اوغریلرنڭ طوتلغانلری ده یوقدر جزاده کورکانلری یوقدر.

بونیچون بویله اولدی؟ سطحی فکرلی بایغورا بوڭا بیك تیز جواب طابار: «بوطالاولرغه حریتلر سبب اولدی» دیور.

حال بوکه بوجواب بیك خطادر. خیانتلرنڭ بوقدر ترقیسینه سبب حریتلرنڭ چغووی، توگل، بلکه اسمی ایشتلکان حریتلرنڭ دنیاغه چقمی طورووی توگل میکان؟ بونی آڭلامق اوچون حاضرده روسیهده حریت ایله خیانتنڭ آراسنده وجودا وعدما بولغان مناسبتنی بلمك کیرهك.

معلومدرکه حاضرده روسیهده حریت حقنده ایکی تورلی گروه واردر. برطائفه حریتلرنڭ بولووینی استهمیدر. حریت عمومیه تقدیرنده، اوزینڭ برمقصد یامنفعت خصوصیهسینه ضرر کیلو احتمالی بولغان کشیلر، طبیعی حریتلرنی طلب قیلمیدر. آڭلامیچه حریتکه قارشی کیلگان قارا پارتیهلر عموما بوگروهدندرلر. آڭلاب قارشی کیله طورغان آقسللر وچووارلرده بوگروه اچندهدر.

ایکنچی برطائفه هراشده هرکم اوچون حریت بولونی استیدر.

اوتکان یللردن بیرلی اوشبو ایکی گروه، حریت حقنده کوڭرهش ایله مشغول بولووندن خیانت هوسکارلری بیك فائدهلانمقدهدرلر. بوکوڭرهشچیلرنڭ هیچ برسی خیانتنی استهمیلر. ومع ذلك کوره طوروب خیانتنی منع قیلا آلمیلر. چونکه بوخیانت هرایکی طرف اوچون بر دلیلدر. حریت طرفداری: «حریتلر بیرلمهگانگه کوره بوچووالو وخیانتلر بولا طورغاندر» دی.

حریت خلافندهغیلر ایسه «باق، اگرده حریتلر بوله قالسه، روسیهده اوشبو خیانتلر کوبهیهچك، مملکت هلاك بولاچق» دیيوب آوما عوامنڭ فکرینی حریتدن آوشدرمقچی بولالر.

ایشته اوشبو سببدن روسیهده خیانت عجیب بر روشده همان ترقی ایتمکدهدر.

یوقسه خیانتنڭ حریتکه باشقهچه مناسبتی یوقدر.

کامل حریت میدان آلدقدن صوڭره خیانت تمام بتهچکدر.

چونکه اول زمان حریتچیلرنی تیکشروب یوری طورغان پالیسه، خیانتچیلرنی گنه تیکشرهچکدر.

اگرده روسیهده همت وآقچه حریتچیلرنی طوتار اوچون صرف قیلنغان قدر خیانتچیلرنی طوتارغه صرف قیلنسه ایدی، خائن واوغریلرنڭ طامرلری قورور ایدی. عوام خیانتینی بترمك اوچونده خواص، خیانتنی بترمك اوچونده حریتلر لازمدر. حریتلر میدانغه چقماسهلر، عوام خائنلریده، خواص خائنلریده، روسیه دولتینی هلاك ومملکتنی خراب ایتهچکلردر.

اسلام عالمندن

اللواء صاحبی (النوللیست) اسملی بر گازیتهدن اوشبو عبارهلرنی نقل قیلادر:

«بوکونگه قدر مسلمانلر مدنیتده بیك توبهن درجهده صانالمقدهدرلر. عادتلرینهده قیافتلرینهده یاوروپا خلقی آراسنده کراهت وحقارت نظری ایله باقلمقدهدر.

(۳۰۰) میلیونلق بو قومده ظاهری قوت آز کورنسهده، معنوی قوت بیك کاملدر.

غافل بولماسقه کیرهك ترکیه سلطانی قولنده حضرت محمد علیه السلامدن قالغان علم شریف واردر. بوعلم بتون دنیا مسلمانلری قارشنده مبارك ومقدس عد قیلنمقدهدر. بو علمنڭ کونهرلمکلگی کوب طرف اهل اسلامینی فتنهگه صالور. مگر ایران مسلمانلری ایله ماروك مسلمانلری سلطانغه آرتق اخلاصلی توگلدرلر. چونکه ایرانیلرنڭ مذهبلری باشقهدر. ماروك سلطانی سیدلردن اولدیغندن اوزی خلیفهٔ رسول بولونی دعوا قیلادر. امّا هندستان، سوماترا، جاوه، قتای، ترکستان وآفریقه مسلمانلری ترکیه سلطانینی عموما خلیفه طانیمقدهدرلر.

ودخی عربلرنڭ سیاسیلریده سلطاننی خلیفه دییوب قبول ایتمیلر. چونکه آنلر خلیفهنڭ عربدن قریش نسلندن بولووی کیرکلگینی دعوا قیلالر».

عربی حرفلر.

اسلام دینی بوتون دنیا اوچون عمومی بر دین اولدیغندن دنیانڭ هرطرفنده بومحترم ومقدس دیننی هرتورلی قومدن برمقدار اهالی قبول ایدوب مشرف اولمشلردر. اهل اسلامنڭ عمومی تلی عرب تلی بولسهده، بو تلنی بلمك فقط علمالرینه مخصوصدر. یوقسه، هرقوم عباداتینی عربچه ادا قیلسهده، عادتی معاملهسنده اوزینڭ ملی تلینی استعمال ایتمکدهدر. دنیاده معلوم تللردن هر تلده سویلهشوچی مسلمان بار دیمك ممکندر. عربی، فارسی وترکی تللری اسلامنڭ رسمی تللرندن صانالورغه شایاندرلر. بونلردن باشقه قتایچه، یاپونچه، مانغولچه، روسچه،

بوسنا کچه، اینگلیز چه وفرانسز چه سویلشه طورغان مسلمانلرده بارلغی معلومدر.

مسلمان قوملر قایسی تل ایله سویلشسه‌لرده، خط ویازولرنده عرب حرفلرینی استعمال قیلمقده‌درلر. اگرده عربی (۲۹) حرف یتشمه‌سه، هرقوم اوز تلنده بولغان یات حرف اوچون عربی حرفلرنڭ برسینی نقطه وصزقلر ایله اوزگارتوب یاڭغا حرفلر آرتدرمشلردر.

اوشبوروشده فارسیده (پ، چ، ژ، گ) حرفلری، ترکیده (ڭ) حرفی کافکاز تللرنده اوچ نقطه‌لی (ق) وایکی نقطه‌لی (ل) حرفلری آرتدرلمشدر. نی سببدندر بوسنیه ولایتنده بوشناق اسمنده‌گی مسلمانلر بوکونگه قدر خطلرنده بوتون یاۋروپاده مقبول لاتین حرفلرینی استعمال ایتمکده‌درلر. حتی گازیته‌لرینی‌ده لاتین حروفاتی ایله یازمقده‌درلر. ایمدی حاضر آنلر آراسنده باشقه مسلمانلرغه موافقت اوچون یازولرینی عربی حرفلر ایله یازمق فکری شائع بولا باشلامشدر.

بو خصوصده دین علماسی بیك کوب غیرت واجتهاد کورسه‌تمکده ایمشلر.

جمعیت اسلامیه فکری جهتندن‌ده اویله‌لازمدر. آندن باشقه عربی حرف ایله یازوده سهولت وقولایلق‌ده واردر. لاتین حروفاتی باصماده آزکورنسه‌ده یازماده بیك کوب اورن آلادر ویازوویده بیك اوزاقغه بارادر. برکلمه‌نی یازمق اوچون عرب حرفی ایله بر ڨیرشوك صزق صزمق کیره‌ك اولسه، لاتین حروفاتی ایله ایکی ڨیرشوك صزمق لازم اولادر. مثلا (کانون) کلمه‌سینی عربی حرف ایله یازلسه، فقط برڨیرشوك صزق صزلادر. اوشبو کلمه‌نی لاتین حروفاتی ایله (Канон.) دیوب یازلدقده صزلغان صزقلر ایکی ڨیرشوکدن زیاده اولمقده‌در.

قاره گروهلیلر

حاضرگی کونده گازیته‌لرنڭ یازووینه قاراغانده روسیه اچنده یکرمی آلتی تورلی قارا گروهلیلر پارتیه‌سی باردر. ترقی طرفداری اولان پارتیالرنڭ اسماری بونلرغه نظرا بیك آزدر. اسملرینڭ کوبلگی جهتندن حریت سویوچیلرنڭ بونلردن قورقو احتماللریده واردر. چونکه کوز آلدنده درکه هربرترقی طرفداری پارتیالرنڭ میلیونلاب میلیونلاب اعضالری واردر. اگرده بونلرنڭده هربرسینڭ میلیونلاب اعضالری بولسه واقعا بیك قورقنچلیدر. چونکه بونلر قاره گروهلر بولغانلقلرندن هربرتورلی حریتلرگه مساواتلرغه قارشی کیلوب کوبلك ایله مترقیلرنی جیگوب طاشلاو احتماللری واردر. حقیقتده ایسه، بوهیچ آندای قورقنچلی برنرسه توگلدر. ئلله نیچه تورلی اسملر بیروب بیك ظورنرسه توسلی ایتوب خلق کوزینه کورساتسه‌لرده واقعده بونلر واق واقغنه پارتیالردر. برپارتیاسینڭ اعضاسی شول پارتیانڭ یاصالغان شهرندن کوب چیتکه طارآلیدر. بونڭ یکرمی آلتیسینی بریرگه چیغان تقدیرده‌ده حریتپرور پارتیالرنڭ برسی قدرده بولا آلمایاچقدر. اگرآسکی بیروکراتیا بونلرغه یاردم ایتماسه سیاست عالمنده هیچ تأثیرلری اولمایه‌چقدر. اسملرینڭ بر برسینه بیك یاقین بولوچیلغندنده

بونلرنڭ اویوشه آلماغان ترتیبسز باش باشداق پارتیالر ایکانلگی معلومدر. مثال اوچون بعضلرینڭ اسملرینی بواورنده درج ایدامز:

«روس خلقینڭ سایوزی» «روس کشیلرینڭ صایوزی» روس قرنداشلگی» «ریۋلوتسیه آنارخیه برله کوراشو پارتیاسی» «ریۋلوتسیه برله کوراشو صایوزی» ینه بونلردن باشقه ایکی تورلی پارتیه اسملری باردرکه بزنڭ لسانغه ترجمه ایدلدکده ایکیسی‌تمام‌تمامینه بردر. شونلقدن اوزلرینڭ لفظلری ایله‌درج ایدامز: بریسی «لیگا پاترییوتف» ایکنچی‌سی «پاترییوتیچسکایا لیگا» در. بزنگچه هرایکیسی‌ده «وطن سویوچیلر جمعیتی» دیمکدر.

صایلاو حاضرلگی.

پیتربورغده تجددصلحی پارتیه‌سی وموسکوۋاده مانیفیست پارتیه‌سی بیك اجتهاد ایله صایلاو تدبیرینه حاضرله‌نه‌لر.

بو سنه حریت خلق پارتیه‌سینڭ اجتهاد وغیرتنده بر آز امیدسزلك کورینه‌در. بو امیدسزلکه حکومتنڭ مذکور پارتیه‌نی قسووی سببدر. روسیه‌ده عمومی اجتماعلرینه رخصت ویرلمه‌دیگی کبی ولایتلرده خصوصی جیینلرینه‌ده رسمی رخصت ویرلمه‌یه‌چکدر. رخصتسز مجلسلر یاصامق اوچون بوفسنقیلقده کوب باطرچیلق کیره‌کدر.

مسلمان اتفاقینڭ‌ده آرتق حرکتی کورنمیدر. لکن بو اتفاقنڭ حاضرگی مقصودی دوماغه چلین بولاچق کشیلرنی ممکن قدر فهملی واقتدارلی مسلمان صایلامق وغیر اسلامدن ملت اسلامیه‌گه دشمانلق اظهار قیلمایاچق پارتیه‌لردن صایلامقدر. بو مسئله‌ده حالا هر مسلمان‌متفقدر. شونڭ‌اوچون آرتق شاولارغه احتیاج یوقدر فهمسز مسلمانلر ایله فهمی طاشیغان یاشلر آراسنده کوب شاولاو بار اتفاقنی بوزاچقدر.

گاها معنالی سکوت معناسز نطقدن خیرلی اولادر. اتفاقنڭ پروگرامینی میدانغه کیترو حریتلر میدانغه کیلدکدن صوڭره باشلاناچقدر.

باکوده قاتل وظالملره بایکوت.

کافکازده مسلمانلر ایله ارمنیلر آراسنده نی قدر معناسز صوغش قرلشلر اولدیغی معلومدر. بوحالدن اهل اسلامنڭ‌دیانتلرینه‌ده دنیالرینه‌ده بیك کوب ضررلر کیترمشدر.

بوندن باشقه کافکازده مسلمانلرنڭ اوز آراسنده‌ده بیك کوب صوغش واولترشلر اوّلدن بیرلی بولوب طورادر. بر برسینه آچووی کیلگان کشیلر نیچك بولسه‌ده جای طابوب بر برسینی اولترورگه یاکه اولترتورگه طرشادر. شول سببدن حاضرده کافکاز مسلمانلری آراسنده راحت وامنیت یوقدر. اخلاق بوزلوسببلی مسلمانلر آراسنده اوغریلق‌ده بیك شائع اولمشدر.

بو اشنڭ عقلغه‌ده شریعتکه‌ده خلافلغی هرکمگه معلومدر.

اوشبو فساد خصوصنده بر تدبیر قیلمق اوچون باکونڭ علما ومعتبرانی شاه مسجدی اسمنده بر الوغ مسجدگه جیلوب مشاوره

قیلمشلر. مجلسده (ابو تراب) اسملی بر ملا بو اشلرنڭ همه‌سینی گازیته‌لر چغودن کورمش. لکن بو سوزدن مجلسده اولانلر عموما کولمشلر.

آخرده ارشاد محرری احمد بیك آغایف ایله کربلای اسرافیل اسملی افندیلرنڭ فکرلری بوینچه اوشبو قرارنی معقول کورمشلر:

کشی اولترمکلگی، کشی قینامقلغی، اوغریلغی، والوغ خیانتی محکمه حضورنده ثابت بولغان مسلمانلرغه بارچه مسلمانلر طرفندن. بایکوت یاصارغه ممکن اولدیغی قدر بو کیمسه‌لرنی مسلمانلرنڭ مجلسلرینه قاتشدرماسقه، بوظالملرگه قز ویرمك یا قز آلمق ایله اختلاط قیلغان کشیلرگه‌ده بایکوت یاصارغه، دین علماسی بونلرنڭ مجلسلرینه وارماسقه. بوقرار اوچون علما طرفندن شرعی دلیللرده سویله‌نمشدر.

بوقرارنڭ تیز اجرا قیلنو احتمالی یوقدر.

شول مجلسده اوك علما: «بز بو اشنی اجرا قیلا آلمامز. اجرا قیلغان تقدیرده بزنی اولتورورلر» دیمشلر. لکن هرنه ایسه، گوزل بر تخویفدر.

ظلم وخیانتنی اوزینه هنر ایتکان وبونی بر اوتکنلك ویدتلك صایغان مسلمانلرغه بایکوت کبی معنوی جزالرغنه آزدر.

صیربیه پادشاهلری.

صیربیه پادشاهلرنده بیك کوب بختسزلکلر واقع بولمشدر. ترکیه‌دن آیرلغاندن صوڭره برنچی پادشاهلری اولان قارا گیورگی (۱۸۱۱) نچی‌سنه‌ده اولترلودن قاچمشدر. آخرده صیربیه‌گه قایتقاچ میلان پادشاه زماننده اولترلمشدر.

اوبرونۋیچ سلاله‌سینڭ باشلغی (میلوش) نڭ اوغلی میخایل (۱۸۶۸) نچی (۲۹) نچی مایده اولترلمشدر. بونڭ اوغلی میلان صیربیه خزینه‌سینی بولدردکدن صوڭره (۱۸۸۹) نچی‌سنه‌ده پادشاهلغینی اوغلی الیکساندرگه طاپشرورغه مجبور اولدی. آخرده اوزی صیربیه‌دن قوولوب آۋستریه‌ده غربتده وفات بولدی. خاتونی ناتالیه‌ده میلاندن خاتون قزغه هوسلیلگی اوچون آیرلمش ایدی.

بونڭ اوغلی الیکساندر ایسه، ۱۹۰۳ نچی سنه‌ده (۲۹) مایده خاتونی (دراگا) ایله برلکده سراینده تونده اولترلدی.

صربیه‌نڭ حاضرگی پادشاهی ایك اوّلگی پادشاهلری اولان قارا گیورگی نسلندن پیتر قاراگیوگیۋیچدر پادشاهلق قیلووینه اوچ یل بولار.

صربیه پادشاهلرینڭ خوفلی واقعه‌لری خصوصنده صیربیه‌ده اونس شهری تیره‌سنده (ماتا) اسملی بر دیوانه‌نڭ غائبدن خبری تعجب قیلنورلقدر:

(۱۸۶۸) نچی‌سنه‌ده ۲۹ مایده ایرته‌برله ماتا اونس شهرینه باروب: (بوگون کارولنی اوتره‌لر، قوتقارورغه کیره‌ك!) دیوب قچقروب یورمشدر.

اونیس پولیسه‌سی بو دیوانه‌نی یاوب قویمش. ایرته‌گوسنده میخائل اوبرنوۋیچ نڭ وفاتی معلوم بولغاچ ماتا تفتیش وسؤالگه قالدقده جوابلرندن کارولنی اولتروده هیچ

دخلی یوقلغی معلوم بولمش. لکن حاکملرنڭ سؤالی پرتوکولنده صیربیه‌نڭ کیلچك کارولری حقنده بو دیوانه بیك کوب سوزلر سویله‌مش: میلان والیکساندر حقنده سویله‌گان سوزلری عینی ایله بالفعل واقع بولمشدر.

حاضرگی کارول پیتر حقنده سویله‌گان سوزی‌ده بیك خوفلیدر. آنڭ اخبارینه نظرا اوچ یل پادشاه بولوب طورغاندن صوڭره پیتر صیربیه‌دن غائب بولاچقدر. صیربیه‌گه آفستریه عسکری کره‌چکدر. صوڭره خلق آراسندن بر بهادر چغوب صربیه‌گه ایسکی استقبالینی قایتاراچقدر. لکن پیترنڭ پادشاه بولووینه بوسنه اوچ یل طولادر، حاضرده اول بو کورنمی.

گازیته‌لردن.

بوکونلرده بزم پتربورغده آفستریا مملکتی تبعه‌سندن برچرستیان قزی کمال حسن اختیاری ایله برمسلمان یکتکه عقد قیلنماغه هم دین اسلام قبول قیلورغه نه‌قدرسعی غیرة قیلسه‌ده مع التأسف بومرغوب ملایم اشنی بولدرا آلمادغمزه غایت مکدر قالدوق.

خانم افندیده بونڭ ایله طوقتالمای اسلام یورطلارینه بارمق مشقتنی التزام ایله اولساده اشنك باشندن چقمق بولدی. بوندان واقعه باشقه جیرلرده هم بولنوب ایدی. تأسف حال ایسه‌ده، نظامنڭ چقغانینی کوتمکدن باشقه نه چاره! نور.

تعلیم وتدریس.

سمرقند شهرنده معلم ملاعبدالقادر قاری جنابلری اداره‌سنده اولان منتظم مکتبده یوز قدر بالالر اصول جدیده ایله تعلیم قیلنمش ایدیلر. مای آخرنده اولان امتحانده سمرقند شهرینڭ علماء، اغنیا ومعتبرانی حضورنده بالالرنڭ آز زمانده بیك کوب ترقیلری ظاهر بولمشدر. ملا عبد القادر افندی بالالرغه عربچه اویره‌تمك اوچون دروس شفاهیه اسملی کتابنی فارسیغه ترجمه‌قیلدروب اوقوتمشدر. مذکور کتابدن (۵۰) درس اوقوغان بالالرنڭ بردرجه عربچه سویلشه ویازا بلدکلرینه امتحان مجلسنده حاضر اولان خلق بیك تعجب ایتمشدر.

(ترکستان گازیتی)

پروتیست ایده‌لر!

مسلمان مکتبلری حقنده ۳۱ نچی مارتده اعلان ایدلمش یاڭا نظاملرنڭ خلقغه تأثیری بیك زور بولدی شول نظاملارغه قارشو پروتیست ایدوب اوفا گوبیرناسی، مینزله اویازدی «قوجه‌مت» آولینڭ مسلمانلری اوز آوللرنده‌غی روسچه اشقولانی آچدرماغانلر. اوچیتلگه طوررغه هیچ بریورت بیرمگانلر، اوزینه‌ده آولده ایکی ناولك گنه طوررغه رخصت ایتکانلر.

مکتب مأمورلری «قوجه‌مت» مسلمانلرینڭ بو حرکتلری حقنده زیمسکی ناچالنیکگه شکایت ایتکاچ زیمسکی ناچالنیك مسلمانلرنی اوگوتلاب قاراساده مسلمانلر یاقنه‌کیلماگانلر.

شول سببلی معارف مأمورلری حاضر «قوجه‌مت» اشقولاسنی یابوب آنی منزله اویازدنده‌گی «ناوازیاش» آولینه کوچرمکچی بولالر.

لکن یوقغه طریشالر. یاوازیاش‌لرده

باری برقبول ایتمازلر. بلکه مسلمانلر کوندن کون آکلی باشلارلر وحکومتنك مسلمان مکتبلری حقنده یاصاغان نظاملرینه پروتیست اوله‌رق بوندای اشقولالرنی باشقه یرلرده‌ده یابارلر.

مسلمانلر آره‌سنده روسچه اوقوتونی آرتدرو ایچون بردن بریول مسلمان مکتبلری‌ینك جمله اشنی مسلمانلرنك اوز قوللرینه طابشرمقدر. «وقت»

خارجی خبرلر.

ترکیه‌ده اونیڤیرسیتیتلر.

ترکیه‌ده اوّلده اوچ طب فاکولتیتی وار ایدی. ایکیسی استانبولده وبرسی بیروت شهرنده ایدی.

استانبولده غیلری ترکیه‌نك اوزخزینه سندن تربیه قیلنا ایدی. برسنده عسکری طبیبلر ایکنچیسنده گراژدانسکی طبیبلر اوقیلر ایدی. بیروت شهرنده‌گیسی آمیریکه میسیونیرلری طرفندن آچلمش خصوصی برمکتب عالی ایدی.

بویللرده ترکیه خزینه‌سندن بیروتده ایکنچی طب فاکولتیتی آچلدی. حاضرده بوفاکولتیت بیك ترقی ایتمکده ایمش.

بونلردن باشقه استانبولده حقوق، حکمت، ولسان مکتب عالیلری واردرکه هربری بررفاکولتیتدن عبارتدرلر.

١٣١٨ نچی تاریخ هجریده سلطاننك تختکه اوطورووینه (٢٥) یل طولومناسبتی‌ایله ینه بردارالفنون آچلدی. بونده علوم عالیهٔ دینیه، ادبیات وفلسفه، وعلوم عالیهٔ حکمیه شعبه‌لری واردر.

بوسنه اوشبو دارالفنونگه (٧٠) اسطودینت قبول ایدلمشدر.

ترکیه.

فرانسیه منجملرندن مشهور کامیل فلاماریون بوکونلرده استانبولغه کیلوب مهم بنالرینی تماشا قیلمشدر.

سلطاننك خزینهٔ همایونندگی مال‌وجواهرایله موزه خانه‌دگی قدیمی‌اثرلر زیاده تعجبینی موجب اولمشدر.

لواند هرالد گازیته‌سینك مخبرینه‌سویله‌دیکی سوزینه نظراً فلاماریون علم هیئتده یاکُغابرحقیقت کشف ایتمش ایکان، لکن تمام اثبات قیلورلق دلیللرطابقانچی بوکشفینی هیچکمگه سویله‌میه‌چك ایمش.

چونکه چبقسز تیلیگرام احتراع قیلغان حکیم مارکونی اوزینك احتراعینی تجربه سندن برآی مقدم سویله‌مش ایکان، بودن عالم حکماسی حضورنده کولکیگه‌قالمشدر.

برآیدن صوکره کولوچیلر عموماًاویالمش ایسه‌لرده، مارکونینك عاری بتمه‌مشدر. فلاماریون‌ده کشفمنی آشغوب سویله‌وسببلی «آشغوب کولوچی خفیفلر نظرنده‌کولکیگه قالورغه تنزل قیلاسم کیلمی» دیمش.

ترکیه و یاپونیه.

ترکیه ایله یاپونیه آراسنده دوستلق همان آرتمقده ایدی. دخی‌ده آرتدرمق اوچون هر برسی یکدیگرنده دائمی ایلچیلر طوتمق فکرینه کیلمشلر ایدی. لکن بوخصوصده هنوز کیلشکانلری یوقدر. چونکه یاپونیه ترکیه‌ده یاڤروپانك باشقه‌دولتلری‌کبی کوب امتیاز وایرکنلك آلاسی کیله‌در. ترکیه بوگا راضی بولمیدر. اوّلده باشقه دولتلرگه آخرینی اویلانمیچی تورلی پراڤالر ویرلمشدر.

ایمدی ترکیه یاپونیه‌غه‌ده آلدانونی استه‌میدر.

قولندن کیلسه، ترکیه باشقه دولتلرنك‌ده ممالك عثمانیه‌ده تله‌گانچه قیلانولرینی قسارغه وکیمتورگه طرشادر. طاموژنیلرنی آرتدرو ومیسیونیر مکتبلرینی قسو اوشبو فکرگه مبنیدر.

فاس.

فاسده رئیس اسملی فتنه‌چینك طرفدارلری ینه‌حرکتکه کیله باشلادیلر. طنجه‌تیره سنده آرسیلا اسملی برشهرنی باصمشلر. اهالیدن کوبسی طنجه‌غه قاچمشلر.

آفریکه.

آفریکه‌ده گیرمانیه تصرفنده اولان یرلرده یرلی خلق ایله گیرمانیه عسکری آراسنده صوغش چغوب برنیچه کشی هلاك بولووینه سبب اولمشدر.

داخلی خبرلر.

•• تجارت‌وزارتنده‌خدمت ایتوچی کشیلرگه هیچ برسیاسی پارتیه‌لرگه کرمسکه ٦ نچی اوکتابرده‌امرایدلمشدر. شولوق خدمتکارلرغه، ترقی طرفداری بولغان گازیته‌لرنی اوقومایںچه بلکه «روسکی انیڤالید» ایله «روسیه» گازیته‌لرینیگنه اوقورغه مصلحتلر بیرلمشدر.

•• گاسودار استڤینی کانترول، اوزاداره سنده اولان خدمتکارلرنی «ناوی ڤریمه» دن باشقه گازیته‌لرنی اوقودن هم سیاست توغرولرنده سویله شودن منع قیلمشدر.

•• ١٩٠۵ نچی‌یل ٣ نچی نویابردن باشلاب بویلنك سنتابرنك‌اوتوزینه‌قدرکره‌ستیان‌اسکی بانك آرقلی آلپاوتلردن (٢٧۵٬٤٢٨٬٤٣٣) صومغه (٢٬٢١٩٬۵٠٧) دیساتینه یر آلنمش وشول یرلردن (۵٨١٬٨٤١) دیساتینه‌قدریسی کره ستیانلرگه شولوق بانکه واسطه‌سی ایله صاتولمشدر.

•• ١٩٠۵ نچی یل ١٧ نچی‌اوکتابردن بویل ١ نچی‌اوکتابرگه‌قدرمأمورلرنك‌تله‌وی‌ایله‌حکمسز گنه ٣۵ مك‌قدر کشی‌سبرگه‌یبارلمش‌وشول وقت‌اچنده (٢٩٧) گازیته‌نی یابدرلمشدر. بوگازیته‌لردن سکسان یدیسی پتربورغ گازیته‌لریدر.

•• یاپونیه صوغشینه بارغان عسکرلرنك یتیم قالغان بالالری ایکی یوزمك‌دن زیاده ایمش. بونلرغه‌صرف‌ایدلورایچون حکومت طوفندن (٣،٢٠٠،٠٠٠) صوم آقچه تعیین ایدلمکده‌در.

•• گینیرال ادتیسل، مجروحلرغه یاردم ایتواوچون آچولغان‌کامیتیتکه باروب اوزینه خدمتکارلر یاللارلق برآزاعانه بیرولرینی اوتنمش. چونکه گینیرال آتصتافکه‌گه‌چقغاچ، خدمت اوچون عسکر بیرلمیدر. بولای کشیلرنی خدمتکه یاللارغه گینیرالنك برده حالی یوق ایمش.

•• مسکاوزندانده فیدوت پراکوفییف اسملی برکشی چیرکاو طالاغانلغی ایله‌عیبله‌نب یاتمقده ایکان. حاضرده‌شول کشینك مسکاونك کریدیت بانکه‌سینی تالاوچی وبوندن‌مقدم ڤارشاویولنده‌پویردن‌توشوب قاچوچی بیلینوف ایکانلگی معلوم بولمشدر.

•• ریغاده خدمت ایتوچی برصودیبنی پریستف، برجروچی قزبرله بوکونلرده غائب بولمشدر. بوکشی خزینه آقچه‌سن طاراتوب بتورگان بولورغه کیرك دیلر.

•• لودزشهرنده‌گی حکومت مأمورلری، زاباستوفکه وقتنده اشلامایںچه قالغان کونلری اوچون اشچیلرگه اش توله گانکلرینه جزاً اوله‌رق برنیچه فابریکلرنی یابدرمشلر. حاضرگی کونده لودزده آلتمش برفابریك اش آلمایںچه یاتمقده‌در.

•• اون یدنچی‌اوکتابرکونندههمه‌ڤاکزاللرده‌غی ژاندارملرنی یاکادن صالدات ملطقلری ایله قوراللاندریلاچق ایمش.

•• ایمپیراتریسه ماریانك اداره سنده‌گی دارالتربیه‌لرنك حالینی تفتیش ایتکانده بویلنك اچنده مسکاوده‌گی دارالتربیه‌لردن (٤٠٠،٠٠٠) صوم قدر صومانك غائب بولغانلغی معلوم بولمشدر، شونك اوچون تیزکوندن باشقه‌دارالتربیه‌لرنیده تفتیش ایده چکلردر.

•• پالیتسه دیپارتامینتینه بوکونلرده کیف طرفلرندن بیك‌یمان خبرلرکلمکده ایمش. اول طرفنك کره ستیانلری اوشبو کیله‌چك نابوروقتنده نیکروث بیرودن باش‌طارتمقچی بولالر ایمش.

عمومی تعلیم.

بوتون‌روسیه‌ده بالالرنی ابتدائی‌درجه‌ده عمومی تعلیم قیلو اوچون هرسنه (٢٠٦) میلیون صوم آقچه کیره‌ك بولاچغی تخمین قیلنمشدر. بوآقچه‌نك یارتیسی خزینه‌طرفندن. یارتیسی‌زیمستڤولرطرفندن صرف‌قیلناچقدر.

اوشبو فکر وزیرلر مجلسی طرفندن قبول ایتلمشدر. لکن خزینه‌وزیری بوگااعتراض قیلمش «بوپرویکت گوزل فرضدر. لکن روسیه‌نك حاضرگی خزینه‌سی ایله بونی تیز اجرا قیلو ممکن توگلدر. زیمستولرنك آقچه‌لری حاضرده بوگاتوگل، اوزلرینك باشقه کیره‌کلرینه‌ده یتیشمیدر» دیمشدر.

اورنبورغ خبرلری:

اوشبو کونلرده اورنبورغ گوبیرناسنده معارف مأمورلری اسلام مکتبلرینه یکی پراوبلالر ایله روس حرفلرینی کرتورگه بیك اجتهاد ایتوب یوریلر. اورنبورغ اسلاملرینك بوگا بیك کیفلری کیده‌رك بر جمعیتلرنده بواشکه پراتیستاوات ایتوب مینسترلر باشلغی اسطالیپینگه ومعارف مینیسترینه تیلیغرام ویررگه قرار ویرمش وبونك ایچونده وکیل اوله‌رق تیمرشاه صالاویوف، جهانگیر بایبورین ومحمود آلمایفنی صایلامش ایدیلر.

بووکیللر طرفندن باش مینیستراسطالیپین ایله معارف مینیسترینه اوشبو مضمونده تیلغرام یبارلدی: «طورغایسکی اوبلاستنوی پراولینیه‌نك صاویتنیکی «واسیلیف» نك اورنبوغ اوچیبنی‌اوقروغنده‌غی‌اسلام‌مکتبلرینی قارار ایچون‌اینسپیکتور ایتلوب قویلوی اورنبورغ مسلمانلرینه فناتأثیر ایتدی. واسیلیف‌نك اوزینك میسیونیرلکی ایله اسلاملرغه نه‌قدر دشمان ایدیکنی وطورغای اوبلاستنده مکتبلر اینسپکوری اولوب طورغان وقتنده اسلاملرغه نه قدر یمان کوز ایله قاراغانلغینی بلگانلگمزدن‌بز مسلمانلرنك وکالتی بوینچه‌ــ سزدن رجا ایته‌مز واسیلیفنی اینسپکتور ایتوب قویو کبی بلالردن مسلمانلرنی قوتقارگز. یوقسه ــ حاضرگی کبی چوالچق وقتلرده بونك نتیجه‌سی ناچار اولمق احتمالی واردر.»

•• تراویخ اوقوب جمعه کون ٦ نچی اوکتابرده اورنبوغده روزه بولندی.

اطراف خبرلری

بوسنه مکرهلکدن چقغان یلش‌قریه‌سینه مسجد بناسینه یاردم قیلو اوچون چیلابی شهری مسلمانلری یوز صوم آقچه جیبوب ویرمشلر ایکان. بوآقچه بیك محمد اسحاق اوغلی اسملی کشی طرفندن مسجدکه اورن حاضرله‌مك اوچون صرف ایدلمشدر. بوقریه مسلمانلرینك دینی احتیاجلری اوچون پاڤلودار مسلمانلرندنده ٢٧ صوم آقچه کیلمشدر.

قزان خبرلری.

مدرسه‌لر معیشتندن

مدرسهٔ عثمانیه‌ده دیرکتور طرفندن‌تعیین ایدلمش معلم شاکرجان حمیداللین، محله اهالیسینك پراتیستی‌بوینچه‌همده شاگردلرینك تله‌ولری سببلی دیریکسیه طرفندن ٧ نچی اوکتابرده عزل قیلونمشدر.

مدرسهٔ خالدیه.

شاگردلرنی هرنه‌قدر ایسکی اداره‌گه اطاعت ایدو شرطی‌ایله مدرسه‌گا یاکادن آلغان بولسه‌لرده همیشه «فتنه فکرلری» باصلوب‌یته آلمای ایکان.

شاگردلردن بعضلرینك همیشه مدرسه‌نی اصلاح قیلدرونی تله‌ب یورگانلکلری کورینه‌در.

سیدگرای آلکین.

طارالغان‌دومانك‌اعضالرندن‌ڤیبورغ‌شهرنده ترتیب قیلنمش‌شکایتنامه گه‌قول‌قویغانلرینی‌هر یرده تفتیش قیلالر. وهریرده آنلرنك ایسکی حقوقلرینی کیمتورگه طرشالر.

قزان ولایتندن صایلانمش مسلمان چلینلردن سیدگرای آلکین جنابلرینه‌ده نوبت کیلوب یتدی.

گازیته‌لرنك یازووینه قاراغانده‌سیدگرای افندینی شهردوماسی مجلسینه چاقرلماسون وصایلاوچیلر دفترندن چغارلسون دیوب اوپراڤغه گوبیرناتورطرفندن امرکیلمشدر.

شهرمزنك ضیالی مسلمانلرندن واولدقچه اهل اسلامغه خدمتینی قزغانمی طورغان برکیره‌کلی کشیمزنك موقت اولسه‌ده، حقوقی کیمتلوگه اظهار محزونیت ایده‌مز.

قزان مسلمانلری بومحزونیتکه عموماً اشتراك ایدرلر.

منظوم سوزلر

واقع بولدی روسیه‌گه کوب تغیّر
قیامت کونی کبی بولدی هر یر
بر وقتده ضور اشلرگه بیرسه کوکس
شول کشی همتلیدر، هم کامل ایر

آلدمزده قازوب قویغان چوقرلر بار
یوز توبان یرگه قاراب قاپلانورلق
قولمزده اشانورلق هیچ نرسه یوق
یاوزلرنك شرارندن صاقلانورلق
کوتب تورغان زور فرصتلر اوتب کتدی
کورا آلمادق هیچ بر اشنی شادلانورلق
بارغانلر قولغه طوتوب قایتمادیلر
بز شولای اش قیلدق دیب، ماقطانورلق
خلقمز نادانلقده قاتوب قالغان
اکثری ایشه‌ك دیوب آتلانورلق
هر ایکی یاق، اش کورسه‌تدی فوق العاده
موندای اشلر سیره‌ك بولور بو دنیاده
اوّلدن حاضرلانوب طورا آلماغاچ
بزنك خلق قیله آلمادی استفاده
بیك کوب اشلر امید ایتدی بزنك کوڭل
بولمادی امید ایتکان اشلر ینگل
فکرلری بر برسینه اوخشامادی
دیدیلر بولای کیره‌ك آلای توگل
حریت دیب سوز یازارغه قیلسه‌ك ایسه‌ب
سوزگنی هر طرفدن یازغل اولچه‌ب
ادب دیگان دائره‌دن چغوب کیتوب
بله‌من دیب هیچ براونی قیلماغل سب
نی بولسه شونی یازوب کیته‌ر ایدك
اتفاق هم ترقی‌دن امید اوزسه‌ك
آلغه طابا کیته‌رمز دیب امیدلر بار
صبر ایتوب آغرلققه اگر توزسه‌ك

عبدالمجید غفوری

فنی هنر وتجربه‌لر.

شیکر.

شیکر غدالی طعامدر. کشینك عقل قوّتینی‌ده آرتدرور. لکن کیمیا علماسندن (بونگ) جنابلرینك تجربه‌سینه قاراغانده صاری قند یعنی قامش شیکری هر خصوصده فائده‌لی ایسه‌ده، چوگندردن یاصالغان آق شیکر کوب ضررلیدر.

بو زمانده خلقنك عموما تشلری ضعیف بولووی وکوب بالالرنك راخیتا وآنگلیه مرضی ایله آورو بولولری ته‌ننك اچکی نیرپلری ششو شیکر کوب استعمالندن بولادر. بال وشیکرنك تشکه یاغلوب قالووی ضررلی ایکانی هر کمگه معلومدر.

امّا (بونگ) شیکرنك قانغه‌قاتشووندن‌ده کوب ضرر طابادر.

چونکه یاصالغان شیکر کریستاللانمش کومر، صو وهوا ذاتلرندن (C^{12}، H^{12}، O^{11}) عبارتدر. اچنده طوز نوعلرندن هیچ برشی یوقدر. اوزی ایزۋیست، ناتری وکالی عنصرلری ایله قوشلورغه بیك مشتاقدر. چونکه بونلر ایله آنك آراسنده کیمیاوی مناسبت بیك قوتلیدر. قانغه‌قاتشقان شیکر ته‌ن اچنده‌گی ایزۋیست ذاتینی اوزینه جذب قیلادر. شول سببلی ایزۋیستدن مرکب بولا طورغان اعضالرغه مثلا تشلرگه وباشقه سویه‌کلرگه کیمچیلك کیتره‌در. قانده طوزلیاقنی کیمته‌در.

اما بال وطاتلی ییمشلر بویله ضررلی توگللردر. چونکه آنلردغی شیکر ذاتی اوزینه کیره‌ك بولغان قدر ایزۋیست ذاتی ایله توشلغان بولادر.

آنالر شیکرنك بو ضررینه دقت قیلورغه کیره‌ك.

مذکور حکیم بو زمانده تیری آورولری وباش آورولری یعنی (نیۋراستینی) مرضلری شائع بولونی‌ده شیکر کوب استعمال قیلودن کوره‌در.

بو خصوصده اصول جدید شیکرینی طاشلاب اصول قدیم شیکرینه یعنی قامش شیکری قندکه قایتمق معقول کورینه‌در.

●● گیولوگیه علماسندن بر انگلیزنك حسابینه قاراغانده (۱۹۷۰) نچی سنه‌گه قدر یر خزینه‌سندن تیمر ذاتی چغارلوب بتره‌چکدر. اول وقت تیمرنك بهاسی کوندن کون کوته‌ره‌چکدر. تاریخ گمانینه قاراغانده یر یوزنده تیمر قوراللر حضرت عیسی‌دن آلتی یوز سنه مقدم استعمال قیلنا باشلامشدر. آنگلیه‌ده بر موزیده‌بوندن (۳۰۰۰) سنه مقدم اشلانمش بر تیمر ذاتی محفوظدر.

بوتون یر یوزینك آستنده آلتی یوز ملیارد پوط تیمر قالدیغی گمان قیلنادر. بو تیمرنی چغارو یلدن یل آرتا بارادر. مثلا (۱۸۹۰) نچی سنه‌ده (۳) میلیار پوط چغارلدیغی حالده (۱۹۰۵) نچی سنه‌ده (٦) میلیار پوط مقداری چغارلمشدر. بارا طورغاچ هر سنه اون میلیار پوط مقداری چغارلسه، آلتمش یته‌مش یلدن صوڭره یر آستنده تیمر قالمایاچقدر.

تورلی سوزلر

سیاسی کیڭاش.

کولکی مجموعه‌لرندن:

صول طرفدن بارما، اوڭلار سوگه‌رلر،
اوڭ طرفدن یورمه، صوللر قینارلر،
اورتادن بارا کورمه، ایکی یاقدن صوغارلر،
بارمی‌ده طورما، هر طرفدن ایزه‌رلر،
آرتقه‌ده چکمه، عدوما بیزه‌رلر،
تورلی طرفقه‌ده، چابما، مرادگنی سیزه‌رلر.

●●(استریکوازا) اسملی ژورنالنك کولوب یازوینه قاراغانده ۋارشاۋده بر کوننی بر وقتده هر برخانه‌نك هر بر بولمه سینی تنتونی فرض قیلغانلر ایکان، ممکن بولمامش. چونکه ۋارشاوده اون ملڭ قدر یورت وار ایمش بونك هر بر بولمه‌سی بر وقته تفتیش ایدلسه (۴۵۰،۰۰۰) صالدات، (۲۰،۰۰۰) آفیسر (۲۰،۰۰۰) پالیسیسکی لازم اولاچق اولمش.

بو قدر عسکرنی ۋارشاوده بر کونده حاضرله‌مك توگل، یل یارم اچنده یاپونیه‌گه قارشی‌ده قویوب بولمادی. اوشبو مشکللك اوچون بو فرض اجرا قیلنمامش.

معنالی کولکی!

جوابلر.

چیلابیده قاسم امیرف جنابلرینه: «تحقیق وانتقاد اسمنده‌گی مقاله‌گز تکراری موجب اولدیغندن یولدزغه درج قیلنماز. حکیم مولانانك مکتب جدید ویاش ملا حقنده قیلغان یمانلقلری حاضرده کوب کشیگه معلومدر.

بوخصوصده بیان الحقده (د) حرفی امضاسی ایله یازغان کشینك کم ایدکنی تصریح ایدییورسز. بر گازیته‌ده یاشرن قیلنمش اسم ایکنچی بر گازیته‌ده تصریح ایدلمز. اوزینه ادبسزلکنی هنر ایتمه‌گان گازیته‌لر بوندن صاقلانورلر. مطبوعاتنك‌ده اوزینه کوره آداب وارکانی واردر. گازیته‌ده بر-کشی‌ده عمومگه ضررلی قصورلری اسمی ایله تصریح قیلنوب شکایت قیلو درست اولسه‌ده، اسمی یاشرلگان بر کشینی عالمگه کورسه‌تمك جائز اولماز.

گازیته‌لر بوحقده بر برینك ویازوچیلرینك حرمتینی حفظ قیلورلر.

چویون یوللر کانتوری طرفندن بیرلگان ایسکی ناکلادنویلرنی طاشلاماڭز!

چونکه بو ناکلادنویلر بوینچه کیچگوب کیلگان طاوارلر اوچون آقچه توله‌تو ممکندر.

ماراتفده‌غی **گ. ی. اوداچین هم کامپانیه سینڭ شرکتی** کیچگوب کیلگان ماللر اوچون ناکلادنویلر بوینچه چویون یوللردن آقچه توله‌تولرنی وبوندن باشقه چویون یولی کانتورلری ایله اولغان نزاعلرنی قارارغه اوستینه آلادر ناکلادنویلر بوینچه آقچه توله‌توده طاوار خوجه‌سندن هیچ برحق صورامایدر.

بوندن ماعدا بوشرکت **وقتی اوزغان ۋیکسللرنی**

صاتوب آلا، هر بر محکمه‌لرگه **پراشینیه‌لر یازوب بیرولرگه** واسطه بولا، ایمینیه‌لر، یورطلر صاتو وآلولرده یاردمچیلك قیلادر. پتربورغده، مسکاوده، قزانده، راصطوف نادانوده، اورالسکیده، ۋولسکیده هم غیری شهرلرده بوشرکتنك آگینتلری باردر.

قزان آگینتی ناگورنی اورامده صوصلف یورطنده اقامت ایتمکده‌در.

قزانده ۋوسکریسینسکی اورامده آلکین یورطنده

م. تاتارسکی

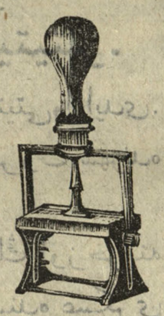

نڭ زاۋیدینیه‌سنده هر تورلی مسلمانچه وروسچه اشتیمپل وپیچاتلر، ماناغراملر، پلومبا کله‌شچه‌لری، چیسلالی اشتیمپللر، کله‌یمه وغیریلر، قیمت آلماینچه ایك مناسب بها ایله بیك تیز وقتده گوزل ایتوب اشله‌نمکده‌در.

چیت شهرلردن کیلگان زاکازلر، توقفسز اشله‌نوب نالوژنی پلاتوژ ایله کوندرلمکده‌در.

آدرس:

Казань, Воскресенск. ул. домъ Алкина.

М. Татарскiй.

یولدز کتبخانه‌سی.

یولدز کتبخانه‌سنده مکتب ومدرسه‌لر اوچون اوشبو کتابلر صاتلمقده‌در: **معلم اوّل** (۹ نچی طبع) (۸ تیین)، **معلم ثانی** (۷ تیین)، **قرائت قرآن** (۷ ت)، **مشق خط** (۷ ت)، **عقائد** (۵ ت)، **طهارت** (۵ ت)، **نماز** (۵ ت)، **جماعت** (۵ ت)، **روزه، زکات وحج** (۵ ت)، **هلال** (۸ ت)، **شریعت** (۱۰ ت)، **عقائد منظومه** (۵ ت)، **عبادات اسلامیه** طبع ثالث (۳۰ ت)، **میراث ومقاسمه** (۱۰ ت)، **انباء الانبیاء** (۳۰ ت)، **دروس شفاهیه** طبع ثانی (۷۵ ت)، **استفتاح** طبع ثانی (۳۰ ت)، **استکمال** (۳۰ ت)، **قوانین نحویه** طبع ثانی (۲۰ ت)، **میزان الافکار منطق جدید** (۴۰ ت)، **ترجمان روسی** (۲۰ ت)، **متحرك الفبا (زور زور حرفلر)** (٤۰ ت).

آدریس: قزان ریداکسیه „یولدز“.

یاڭا آچلدی!

چیتك، کاوش، قاما، کامچات ومیخ سوداسی

جمال الدین شیخ الدین اوغلی حسینفنڭ

قزانده پچه‌ن بازارنده هثمانف کورپسنده سرای مسافرخانه‌سی قارشوسنده. سوداخانه‌نڭ صاحبی، محمدجان علییف فیرمه‌سنده ۲۷ سنه تجربه کورگان برکشی بولغانلقدن هر برطاوارلرینی دقت برله یخشی ایتوب حاضرلمکده‌در. مشتریلرنڭ هرجهتدن ممنون بولولری ایچون اجتهاد ایدله‌چکدر.

چیتدن بولغان زاکازلر تیزلکده حاضر ایدلوب یباریلور.

Адресъ Казань, Замалетдину Хусаинову

هجوی، فکاهی، اقتصادی، ادبی، سیاسی، رسملی،

چوکچ

ژورنالینه آبونه دفتری آچقدر:

سنه‌لك بدلی . . . . ۳ روبله
یارم سنه‌لك . . . . ۱ „ „ ۵۰ تین
اوچ آیغه . . . . ۱ „ „

بره‌ماب صوراوچیلرغه ۱۴ تین‌لك مارکه یبارسه‌لر هر طرفقه پوچطه ایله کوندریله‌در.

قزانده کمال الدینفنڭ کتاب مغازه‌سنده «چوکچ» کانتورینڭ آتدیلینیه‌سی آچلدی. اداره بهاسی ایله اعلان وآبونه قبول ایدیلینه‌در وبره‌ماب صاتیله‌در.

ناشر ومحررنڭ ادریسی: Оренбургъ Редакцiя журнала «ЧУКЧЪ»

Лито-Типографія И. Н. Харитонова. Казань.

Редакторъ-издатель Ахметъ Низамовичъ Максудовъ.